

Seinäjoki Jokiprojekti Kehittämishanke

Suunnitelmaraportti 2000

Sisällysluettelo

Johdanto	1
1 Suunnittelun lähtökohdat	2
1.1 Suunnittelualue	2
1.2 Luonnonympäristö	3
1.3 Kaavoitus	3
2 Yleissuunnitelma	3
3 Osa-alueitten kuvaus	5
3.1 Isosaaren ulkoilualue	5
3.2 Puuttomantie – Saaren pato	6
3.3 Saaren pato – Hamarintie	7
3.4 Hamarintie – Björkenheimintie	8
3.5 Björkenheimintie – Koskenalantie	11
3.6 Koskenalantie – Kirkkokatu	12
3.7 Kirkkokatu – Suupohjantie	15
3.8 Suupohjantie – Vaasantie	18
3.9 Seinäjoen vanha uoma, oikaisu-uoma ja Pajuluoma	18
4 Suunnitelmien toteutus	20
5 Tavoitteiden toteutuminen ja jatkotoimenpiteet	20

Karttaliitteet

SEINÄJOKI - JOKIPROJEKTI KEHITTÄMISHANKE

SUUNNITELMARAPORTTI 2000

Johdanto

Seinäjoki-jokiprojekti käynnistettiin 1996. Suunnittelua varten perustettiin jokiprojektitoimikunta, joka laati alueelle keväällä 1997 yleissuunnitelman toimenpide-ehdotuksineen. Seinäjoki – jokiprojektin kehittämishanke on jatkoa tälle suunnittelulle. Hankeen tarkoituksena on ollut parantaa Seinäjoen, ja sen ranta-alueiden saavutettavuutta ja virkistyskäyttömahdollisuuksia, edistää jokivarren maisemanhoitoa sekä tuoda vesimaisema esiin kaupunkikuvassa. Jokiprojekti on osa laajempaa Kyrönjoen vesistöalueen kunnostus- ja kehittämis-ohjelmaa. Hanke toteutettiin 30.4.1998 – 31.5.2000 välisenä aikana.

Kehittämishanketta on tehty yhteistyössä Länsi-Suomen ympäristökeskuksen ja Etelä-Pohjanmaan liiton kanssa. Hankkeen rahoittajana on ollut Euroopan aluekehitysrahasto, Etelä-Pohjanmaan liitto ja Seinäjoen kaupunki.

Kehittämishankkeen toteuttajana on ollut Seinäjoen kaupunki. Hanketta on johtanut ohjausryhmä, jonka jäseninä ovat olleet:

Pirjo Korhonen, ympäristönsuojelupäällikkö, puheenjohtaja

Hilkka Jaakola, kaavoitusarkkitehti, varapuheenjohtaja

Hannu Ojanen, kaupunginpuutarhuri, sihteeri

Taina Törmikoski, maakuntasuunnittelija, Etelä-Pohjanmaan Liitto

Olli Ristaniemi, maakuntasuunnittelija, Etelä-Pohjanmaan liitto

Unto Huttu, kehittämisinsinööri, Länsi-Suomen Ympäristökeskus

Taru-Maaria Herttua-Suokko, kaupungingeodeetti

Tapio Moisio, vt. kaupungingeodeetti

Juhani Lahti, kaupunginarkkitehti

Marja-Terttu Saari, suunnittelupäällikkö

Pekka Kangasluoma, diplomi-insinööri, luottamushenkilö

Timo Paavola, aluejohtaja, luottamushenkilö

Pia Petäjä, yhteiskuntatieteiden maisteri, luottamushenkilö

Liisa Lähdesmäki, liikunnanopettaja, luottamushenkilö

Maarit Jakamo, jokiprojektisuunnittelija, maisema-arkkitehti

Ohjausryhmän alaisuudessa on toiminut käytännön suunnittelusta ja toimenpiteistä vastaava projektiryhmä, jonka jäseninä ovat olleet Hilkka Jaakola, puheenjohtaja, Pirjo Korhonen, Hannu Ojanen ja Maarit Jakamo, sihteeri.

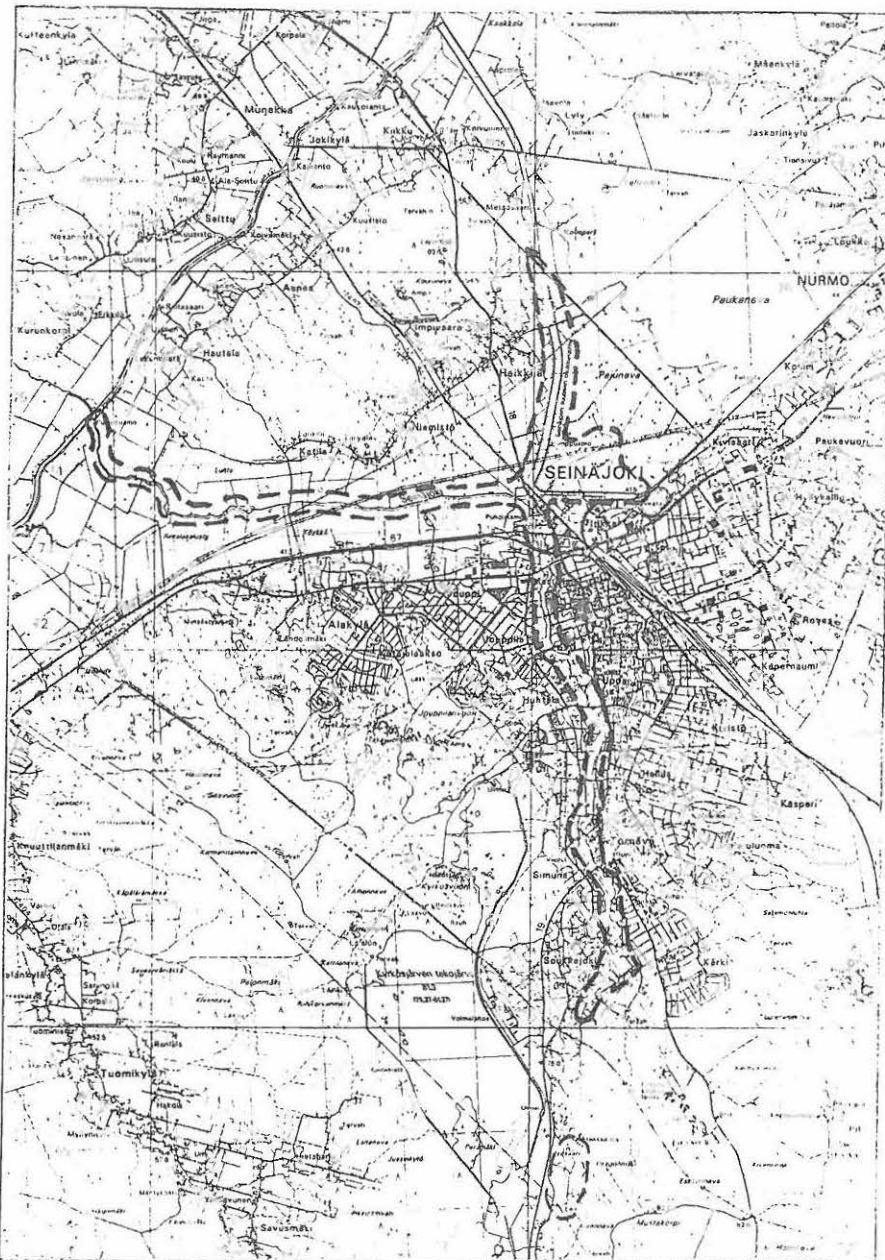
1. Suunnittelun lähtökohdat

Suunnittelun lähtökohtana on ollut vuonna 1997 laadittu yleissuunnitelma ja siinä esitetyt toiminnalliset ratkaisuehdotukset. Suunnittelualueella tapahtuneet toimintojen muutokset sekä kaavamutoksia aiheuttaneet toimenpiteet esim. Jouppilannan, Mallaskosken ja Kultarannan alueilla ovat osaltaan vaikuttaneet yleissuunnitelman uudelleentarkasteluun. Yleissuunnitelman yhteydessä laadittuja perusselvityksiä on täydennetty maastokäynnein ja erillisselvityksin.

Kehittämishankkeelle asetettiin tavoitteet:

- Tuoda Seinäjoki-joki paremmin esille kaupunkikuvassa ja tutummaksi seinäjokisille.
- Parantaa jokivarsialueen maisemaa sekä saavutettavuutta.
- Parantaa Seinäjoen ja jokivarren virkistyskäyttömahdollisuuksia.
- Luoda Seinäjoen kaupungille ja samalla Etelä-Pohjanmaan alueelle uudentyyppinen ympäristön viihtyisyyteen ja veteen liittyvä matkailullinen elementti.

1.1. Suunnittelualue

Suunnittelualueena on ollut Seinäjoen ranta-alueiden kaavoitetut puisto- ja viheralueet Soukanjoen Puuttomantien ja Itikan Seinäjoen suuosan oikaisu-uoman välisellä alueella sekä Isosaaren ulkoilualue Seinäjoen yläjuoksulla ja Seinäjoen alajuoksun vanha uoma ja oikaisu-uoma ja Pajuluoman oikaisu-uoma.

Suuri osa keskeisestä alueesta on Seinäjoen kaupungin omistuksessa. Seinäjoen vanhan uoman ja oikaisu-uoman ranta-alueet ovat lähes kokonaan yksityisomistuksessa.

1.2 Luonnonympäristö

Seinäjoen ranta-alue on luonnonympäristöltään rehevää ja monipuolista, paikoitellen lähes lehtomaista. Eteläosalle tunnusomaista on jokiuoman koskisuus ja metsäiset ranta-alueet. Alueen luonne muuttuu pohjoisosan savitasangolle tultaessa, jossa jokiuoma on syvällä, ja rantatörmät usein jyrkkiä. Alueelle on aiemman yleissuunnitelman yhteydessä laadittu ympäristön perusselvitykset.

Puistoalueiden luonne vaihtelee puistometsistä rakennettuihin edustuspuistoihin. Ranta-alueet ja jokiuoma ovat paikoitellen pusikoituneet ja joki- ja vesimaisema kasvillisuuden peittämää.

1.3 Kaavoitus

Puuttomantien ja Vaasantien välisellä asemakaavoitetulla alueella ranta-alueet on osoitettu puisto- ja viheralueiksi. Seinäjoen vanhan uoman ja oikaisu-uoman sekä Pajuluoman oikaisu-uoman ympäristö on yleiskaavassa osoitettu maatalousalueeksi.

Puistoalueet eivät kuitenkaan kaavoituksesta huolimatta muodosta vielä yhteistä rantapuistoa, ja alueille pääsy on paikoin estynyt johtuen puutteellisista kulkuyhteyksistä tai maanomistusolosuhteista.

2. Yleissuunnitelma

Soukanjoen ja Itikan väliselle alueelle laadittiin tarkennettu yleissuunnitelma 1:2000, jossa esitettiin toimintojen sijoittelu pääpiirteittäin, raitit joen molemmin puolin, puistotiet ja -polut sekä kasvillisuuden luonne luonnontilaisista viheralueista hoidettuihin puistoalueisiin (liitekartat). Suunnitelma hyväksyttiin ohjausryhmässä 21.1.1999. Yleissuunnitelmaa esiteltiin Seinäjoen kaupungintalolla ja Lakeus kukkii -näyttelyssä, joissa kaupunkilaisilla oli mahdollisuus esittää mielipiteitään jatkosuunnittelua varten. Yleisesti pidettiin hyvänä, että jokialueen suunnitteluun on ryhdytty ja toivottiin toteuttamisen pikaista aloittamista. Osa yksityisomistuksessa olevien, puistoksi kaavoitettujen rantatonttien omistajista suhtautui kielteisesti puistoraittien rakentamiseen.

Yleissuunnitelman valmistuttua suunnittelualue jaettiin osa-alueisiin. Kaupunkilaisten sekä eri järjestöjen esittämät mielipiteet huomioiden määriteltiin kohteet, joille laaditaan puisto- ja viheralueiden rakennus- tai kunnostussuunnitelma tai muut mahdolliset aluetta koskevat rakentamis- tai kehitystoimenpiteet ja kiireellisyysjärjestys. Kiireellisyysjärjestystä tarkistettiin suunnittelun aikana, ja suunnittelualuetta laajennettiin Seinäjoen alajuoksulle sekä Heikkilä – Niemistön alueelle.

I-vaiheessa suunniteltavat ja toteutettavat kohteet:

Areenan ja Matinkujan välinen raitti
 Areenan pysäköintialue
 Mallaskosken ympäristö (kaavamuutos tekeillä)
 Mallaskosken ja Liikennepuiston / Upansillan välinen raitti ja puistoalue
 Kultarannan kaavasuunnitteluun liittyvät puistoalueet
 Leirintäalueen kehittäminen ja peruskunnostus
 Saaren kosteikkopuisto
 Kruutipuiston polut ja opastus
 Myllysaaren puulajipuisto, lajiston täydennys, opastus ja alueen laajennus
 Rakuunapuiston raitti Suupohjantielle
 Upan sillanalus ja laivalaituri
 Urheilutalon ympäristö – Tangopuisto – maauimala
 Joupinrantapuisto välillä Matinkuja - Suupohjantie
 Ylihamarin puiston raitti
 Ylihamarinpuiston saaren uomat ja sillat
 Törnävän kartanpuiston restaurointi
 Törnävän saaren ja uomien kunnostus
 Törnävän urheilukentän ja Brykäripuiston välinen raitti
 Vehkalahdenpuiston pallokenttä

II-vaiheen suunniteltavat kohteet:

Vuorikosken louhoksen ympäristö
 Simunan rantaraitti ja puistotoimiston alue
 Simunanrannan vanhainkoti ja puisto
 Törnävän 'koulupuutarha'
 Sahanlammen uimarannan laajennus
 Joen patojen kunnostus
 Seinäjoen vanhan uoman varsi, maisemanhoito
 Seinäjoen oikaisu-uoman varsi, maisemanhoito
 Pajuluoman oikaisu-uoma, maisemanhoito

III-vaiheen suunniteltavat kohteet:

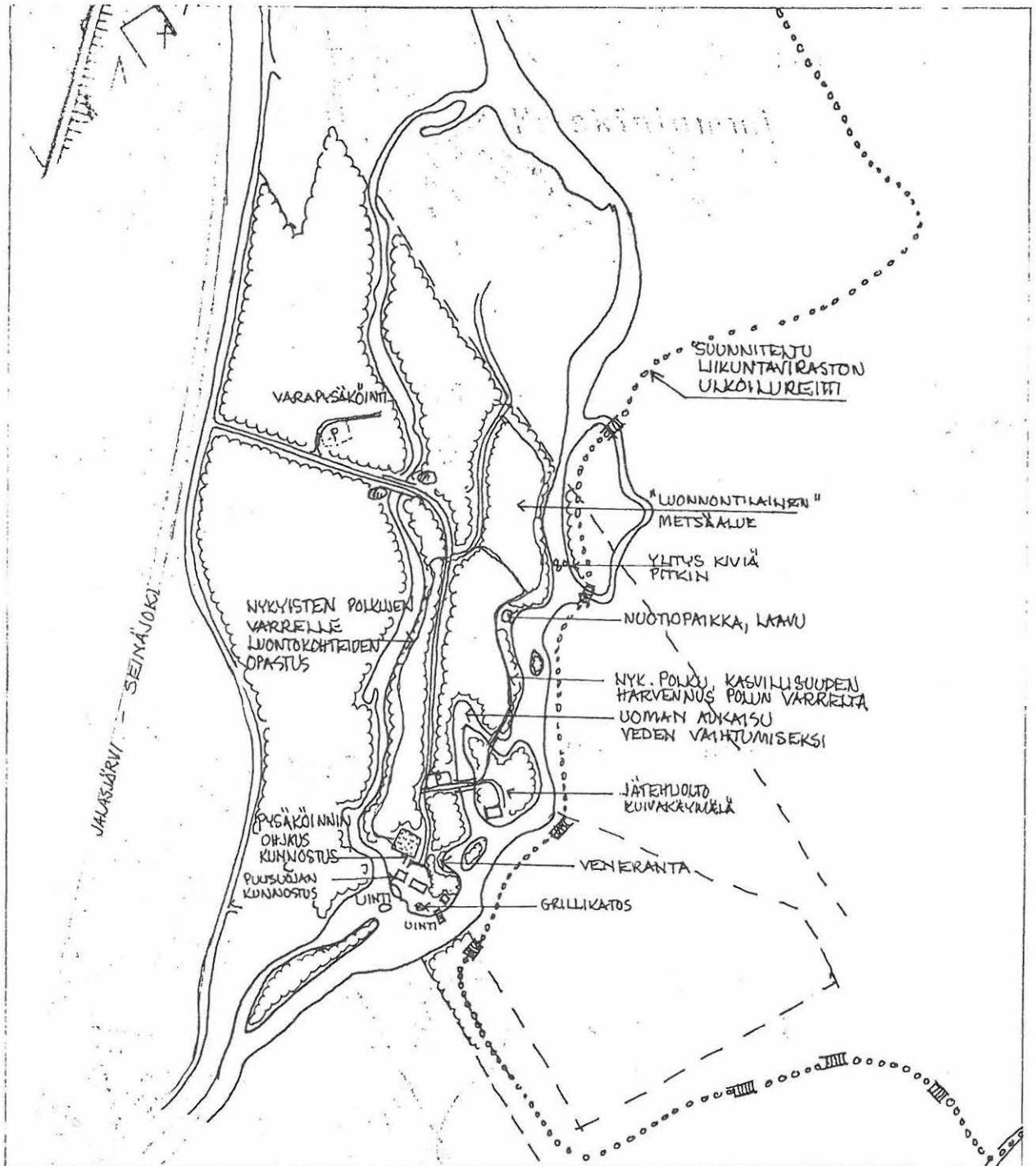
Vuorikoskenpuiston raitti
 Ruutipuistontien ja Björkenheimintien välinen raitti
 Joenpuiston rantaraitti
 Lahnalammenpuisto ja puiston rantaraitti
 Vehkalahdenpuisto
 Myllymäenpuisto
 Pumppurannan piha
 Ystävyyspuisto
 Meijeripuisto
 Itikanpuisto
 KT 67 ja Seinäjoen vanhan uoman padon välinen raitti
 KT 67 ja oikaisu-uoman välinen kulkuyhteys
 Seinäjoen vanhan uoman varren raitti / peltotie
 Seinäjoen oikaisu-uoman kulkutie / polku patovallilla

3. Osa-alueitten kuvaus

3.1 Isosaaren ulkoilualue

Isosaaren ulkoilualue sijaitsee joen yläjuoksulla. Saaren kasvillisuus on rehevää, tuoretta kangasmetsää. Pienet uomat ovat osittain kasvamassa umpeen. Alueella järjestetään leiri- ja kerhotoimintaa.

Alueelle on laadittu käyttösuunnitelmaluonnos toimenpide-ehdotuksineen.

3.2 Puuttomantie – Saaren pato

Kartta 1

Nykytilanne

Jokijaksolle ominaista ovat useat kosket, joihin vesijärjestelyjen yhteydessä on rakennettu pohjapatoja korottamaan veden pintaa.

Puuttomantien ympäristö, Kultaranta on entistä peltoaluetta ja kaavoitettu asuinrakentamiseen. Osa pelloista on vesakoitunut tai metsittymässä. Alueen kautta virtaa kaksi valtaojaa, jotka tuovat selännealueilta runsaasti vettä erityisesti keväisin. Kultarannan pohjoispuolella sijaitsee seurakunnan leirikeskus.

Seinäjoki jakautuu alueella kahteen haaraan, ja uomien väliin jää noin 3 ha kokoinen saari nimeltään Saari. Saaren poikki kulkee useampia pienempiä uomia, jotka ovat umpeen kasvamassa tai osittain täytetty, jonka vuoksi veden vaihtuvuus on estynyt. Saaren eteläosa on asuttua, ja osittain peltoa ja niittyä. Pohjoisosa on lähes luonnontilaista lehtomaista metsää. Alueelta laadittiin erillinen luontoselvitys. Selvityksen mukaan kasvilajisto on runsasta, ja arvokkainta on saaren pohjoisosan lehtomaiset alueet sekä eteläosan niitty. Alueella on aiemmin tavattu uhanalaista liito-oravaa. Tämän inventoinnin aikana ei tehty havaintoja. Linnusto on runsaslukuista ja melko tavanomaista alueelle tyypillistä lajistoa. Osa Saaresta on yksityisomistuksessa.

Joen länsirannalla Ylihamarinpuisto rajautuu omakotiasutukseen.

Vuorikoskenpuisto on luonteeltaan rehevää, lehtomaista metsää ja niittyä ja rajautuu omakotiasutukseen. Osa ranta-alueesta on yksityisomistuksessa. Puiston pohjoisosassa sijaitsee uimaranta, leikkipuisto ja pallokenttä.

Suunnitelma

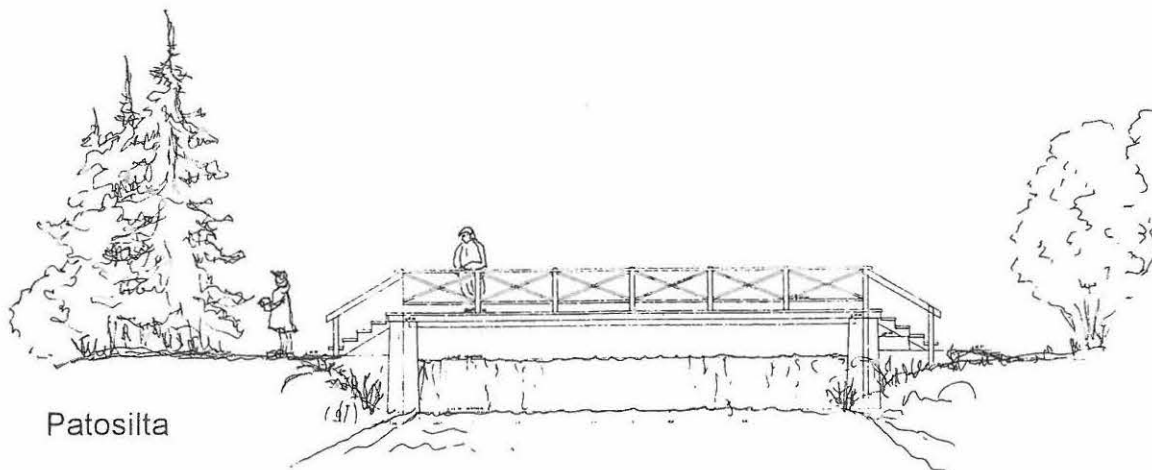
Kultarannan alueelle laaditun kaavarungon mukaan asuinalueen välisten puistoalueiden kautta virtaavat laskuojat säilytetään ja muotoillaan puroiksi. Purojen yhteyteen voidaan rakentaa pikku lampia tai kosteikkoja. Puistoja kehitetään lehtipuuvaltaisina metsinä ja niittynä.

Vuorikosken puistoa kehitetään lehtipuuvaltaisena metsäpuistona, jossa on niittyaukioita, valoisten ja varjoisten tilojen vuorottelua.

Saaren eteläosan niittyalueet sekä pohjoisosan lehtomaiset alueet säilytetään.

Vesiuomat kunnostetaan ja kaivu- ja ruoppausmassat kuljetetaan pois alueelta.

Alueen kautta rakennetaan puistoraitti Vuorikoskenpuistoon ja Ylihamarinpuistoon nykyisiä teitä myötäillen. Saaren ja leirintäalueen väliselle padolle rakennetaan kävelysilta.

Patosilta

3.3 Saaren pato – Hamarintie

Kartta 2

Nykytilanne

Jokiuomassa on useita koskia, joihin on tehty pohjapatoja. Uoma on kivikkoista ja jääkauden aikana hioutunutta peruskalliota on näkyvillä Vuorikoskessa. Jokiuoman matalikot ovat paikoitellen pusikoitumassa.

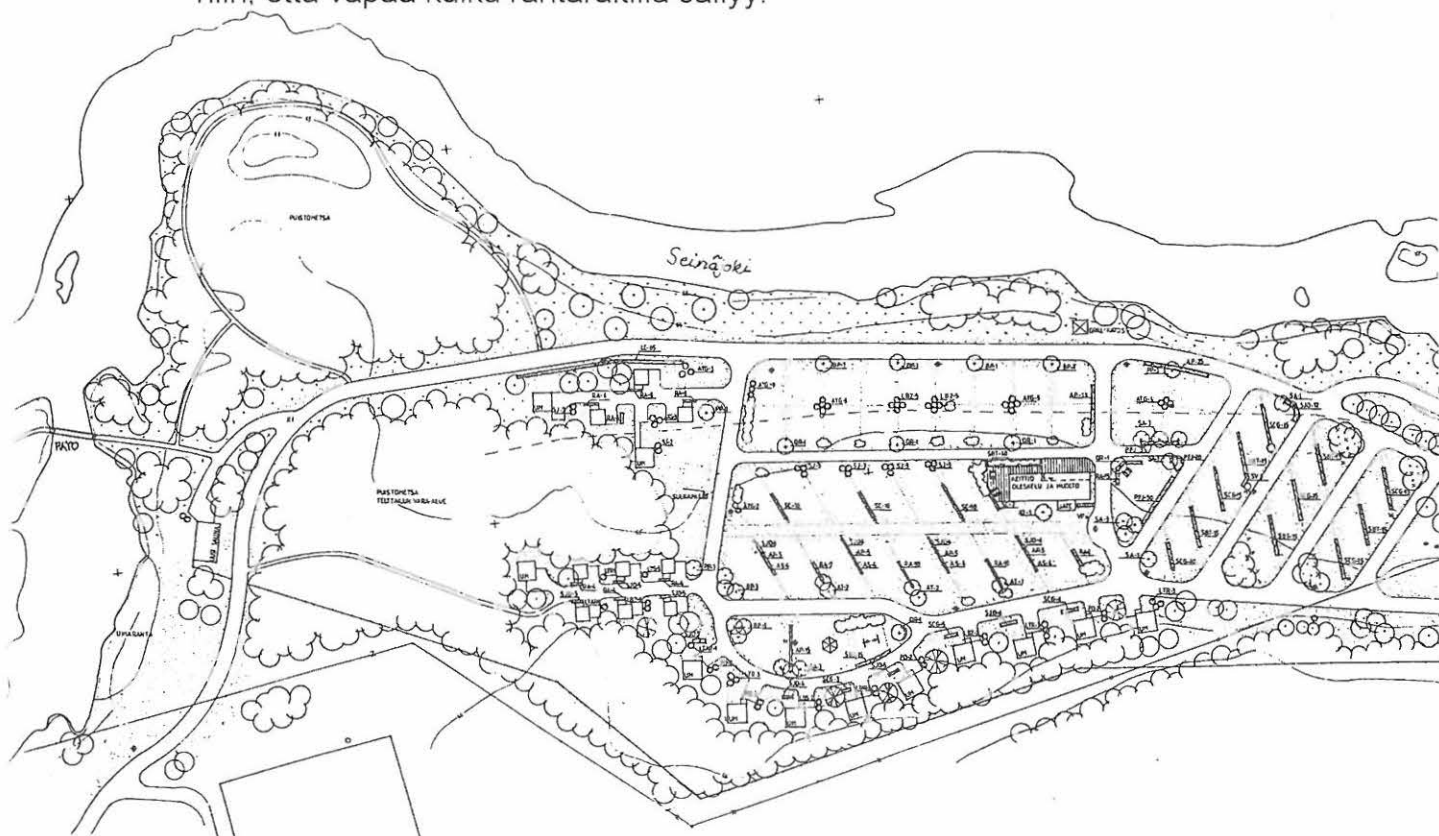
Länsirannalla sijaitsevan Ylihamarinpuiston kasvillisuus on tuoretta, kuusivaltaista kangasmetsää. Entisten myllyrakenteiden ja ruukin rakennusten perustuksia on nähtävillä jokirannassa. Puiston pohjoisosaan liittyvän pikkusaaren, jota aiemmin on nimetty 'Kolmen puun saareksi', uoma on osittain täytetty ja kasvamassa umpeen. Ylihamarinpuisto rajoittuu omakotiasutukseen.

Itärannalla sijaitsee Törnävän leirintäalue. Alueen eteläosassa kasvaa lähes luonnontilaista, vanhaa tuoretta kangasmetsää. Muuten leirintäalue on puistomaisesti hoidettu. Nykyinen istutettu kasvillisuus on uusimisen tarpeessa. Alueella sijaitsee pienoiskolfalue. Leirintäalueen itäpuolelle jää Satamonkallio ja kallionottoalue, joka tällä hetkellä toimii puistotoimiston varastona. Pohjoispuolella alue rajoittuu pysäköintialueeseen.

Suunnitelma

Ylihamarinpuiston saaren vesiuoma avataan. Saaresta rakennetaan silta Vuorikoskenpuistoon. Puistoa hoidetaan metsäpuistona ja rakennettavan puistoraitin varrelle istutetaan alppiruusuryhmiä. Jokiuoma pidetään vapaana pensaista. Vuorikosken pohjoispuolista pikkusaarta hoidetaan niittysaarena.

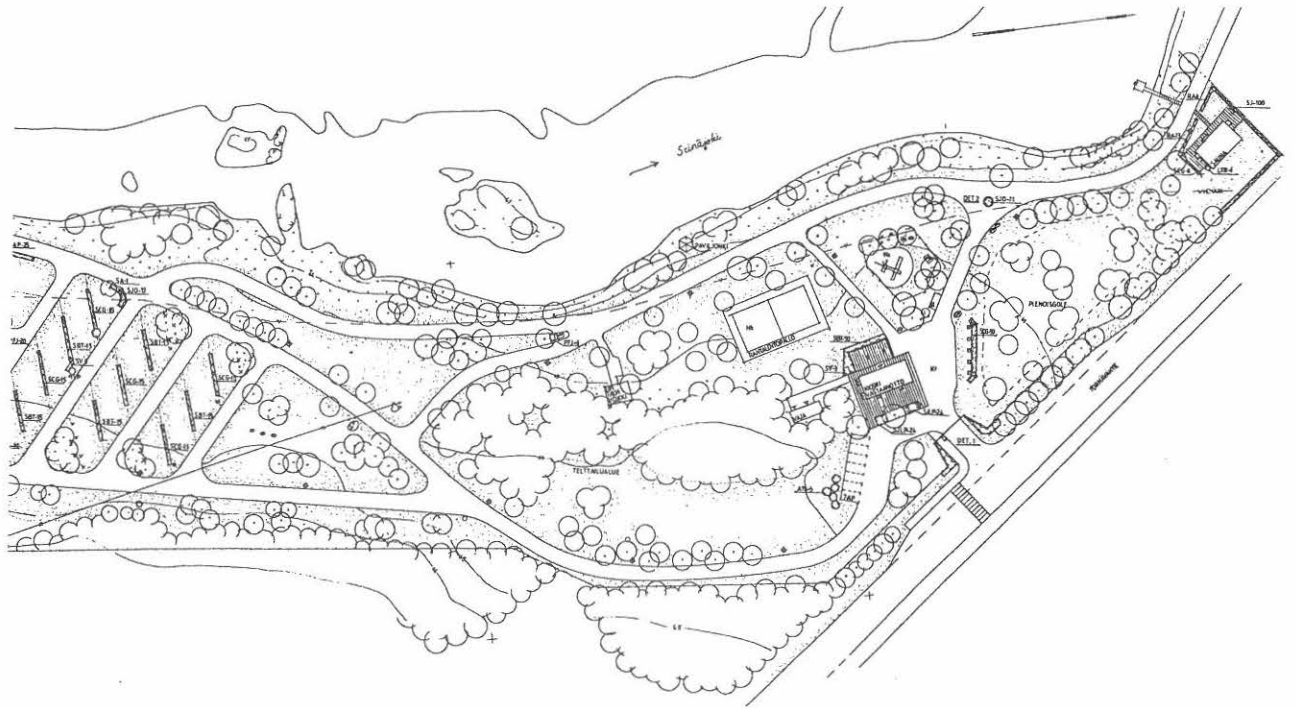
Joen länsirannalla sijaitsevalle leirintäalueelle on laadittu kunnostussuunnitelma, jonka tehtävänä on nykyaikaistaa alue vastaamaan tämän päivän matkailua. Alueen sisääntulon liikennejärjestelyjä parannetaan kääntyvien kaistalla. Kaavoitettu alue otetaan kokonaisuudessaan leirintäalueen käyttöön ja aidataan, kuitenkin niin, että vapaa kulku rantaraitilla säilyy.

Kartta 2
 Saaren pato – Hamarintie

Eteläosa säilytetään puistometsänä, jota tilapäisesti voidaan käyttää telttailualueena. Alueen keskiosaan lisätään sähköistettyjen vaunupaikkojen määrää. Paikat rajataan pensasistutuksin. Vanhimmat mökit uusitaan vaihteittain ja sijoitetaan väljemmin. Mökkien määrää lisätään neljällä, joista yksi varustetaan talviasuttavaksi. Huoltorakennuksen eteläpäätyyn kunnostetaan oleskelualue.

Leirintäalueen pohjoisosa

Telttailualue säilyy entisellään. Nykyisen saunan pihaa rajataan istutuksin. Rantaan rakennetaan laituri ja kastautumispaikka. Tulevaisuudessa uusi sauna esitetään rakennettavaksi eteläosaan uimarannan yhteyteen. Nykyistä kasvillisuutta uusitaan ja täydennetään. Leikkivälineitä uusitaan ja päärakennuksen lähelle rakennetaan erillinen leikkipaikka sekä rantapallokenttä. Rannalle sijoitetaan rantapaviljonki.

3.4 Hamarintie – Björkenheimintie

Kartta 3

Nykytilanne

Jokijaksolla on useita koskia, joihin on rakennettu padot, Kniipintammi ja Hallilan myllypato sekä pohjapatoja. Kalastuksen kannalta padot muodostavat esteen kalojen nousulle vesistössä. Kniipintammen yläpuolelle muodostuu laaja suvanto, samoin Törnävän saaren edustalle. Muuten jokijakso on kivikkoista ja matalikoilla kasvillisuuden peittämää.

Länsiranta on Hamarintieltä lähtien rehevää, entistä peltoa. Alueella sijaitsee puistotoimiston varasto ja täimisto. Simunanrannan vanhainkoti rajoittuu puistoon. Ranta jatkuu puistometsänä avautuen Törnävän urheilukentällä, josta on yhteys Tikkuvuoren ja Kyrkösjärven virkistysalueille. Brykäripuisto on osittain peltoa osittain metsää. Alueen pohjoispuolinen peltöalue on kaavoitettu asuinrakentami-

Kartta 3
Hamarintie – Björkenheimintie

selle. Länsiranta päättyy vuonna 1948 perustettuun Ruutipuiston luonnonsuojelu-alueeseen.

Joen itäpuolella sijaitsee jokivarren sydän, Törnävän kartanon alue, josta koko Seinäjoen kaupungin kehittyminen on alkanut. Joen kosket ovat luoneet edellytyksen alueen teollisen toiminnan kehittymiselle. Vuonna 1798 perustettu Östermyran rautaruukki ja 1825 perustettu ruutitehdas sekä myöhemmin maatalouden mallitila ovat luoneet perustan kulttuurihistoriallisesti merkittävän ympäristön kehittymiseen. Erityisesti ruutitehtaan aika oli kartanon kukoistusaikaa, ja tällöin aloitettiin myös kartanopuiston kehittäminen, mikä edelleen on nähtävissä Seinäjoen merkittävimpänä puistoalueena. Puistosuunnitelmia alueelle ovat laatineet aikanaan eräät alansa arvostetuimmat arkkitehdit, ruotsalainen Knut Forsberg (1829-95) kartanopuistoon 1865 sekä Turun ja Porin lääninarkkitehti Georg T. P. Chiewitz (1815-62) Törnävän saareen 1860. Molemmat suunnitelmat ovat jäljellä. Miten täydellisesti suunnitelmia toteutettiin ei tarkkaan ole selvillä, mutta vuonna 1876 kartanossa vierailut rouva Roschier ylisti puiston kauneutta ja lukuisten kukkien loistoa.

Östermyran ruukin puistosuunnitelma vuodelta 1865.

Knut Forsberg oli ruotsalainen puutarha-arkkitehti, jonka edistykselliset maanviljelijät olivat kutsuneet työskentelemään Suomeen joksikin aikaa laatimaan asuin-ympäristöjensä 'kaunistussuunnitelmia', kuten Forsberg itse kirjoitti lehtiartikkelissa 1864. Forsberg on laatinut puistosuunnitelmia mm Helsinkiin, Turkuun ja

Tammelaan. Östermyran ruukin puistosuunnitelma on tunnettu Seinäjoella mutta sitä ei ole aiemmin huomioitu valtakunnallisesti eikä myöskään ruotsalainen puutarhataiteenhistoria ole tuntenut hänen suunnitelmaansa Östermyran ruukin puistosta. Östermyran suunnitelma jo pelkästään sijaintinsa vuoksi on varsin merkittävä koska muut Forsbergin tunnetut suunnitelmat sijoittuvat etelä-Suomeen.

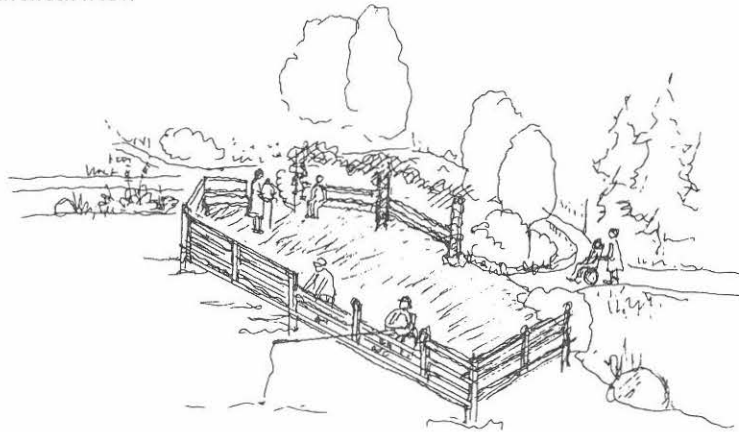
Törnävän kartanopuisto on vehmasta. Puusto on vanhaa ja alueelta joudutaan vuosittain poistamaan huonokuntoisia puita. Alueen kasvillisuus, rakennusten kivijalat, rakenteet sekä lammen ja vesiuomien pohjaolosuhteet kartoitettiin hankkeen aikana. Puistoalueella sijaitsee uimaranta. Kartanorakennus on kaupungin juhlahuoneistona ja muut rakennukset Etelä-Pohjanmaan museon käytössä. Törnävän saari on alueen kesätapahtumien keskus. Siellä sijaitsee kesäteatteri, esiintymisaukio ja tanssilava. Lampi toimii lintupuistona. Myös saaren kasvillisuus on vanhaa ja nurmialueet alueen voimakkaasta kulutuksesta johtuen heikkokuntoisia.

Itäranta Ruutisillalta pohjoiseen on paikoitellen varsin jyrkkä. Puistoalue on kapea ja rajoittuu omakotiasutukseen. Alueen kasvillisuus on lehtipuuvaltaista. Alue päättyy vuonna 1927 rakennettuun Björkenheimin siltaan. Siltaympäristössä on jäljellä vanha myllypato ja myllyuoma.

Suunnitelma

Puistotoimen varasto siirretään tulevaisuudessa muualle. Tilapäisenä maisemanhoitotoimenpiteenä esitetään Hamarintien vastaisen maavallin nurmettamista kukkanurmeksi.

Simunanrannan vanhainkodin rantapuistoon esitetään rakennettavaksi tuoksujen ja värien puutarha sekä rantaan laituri, joka soveltuu myös liikuntarajoitteisille oleskelu- ja onkilaituriksi.

SIMUNANRANNAN ONKI- JA OLESKELULAITURI

Urheilukentän ympäristö säilytetään metsäpuistona.

Brykäripuiston pohjoispuolella Huhtalantien ja Ruutipuiston välinen alue on kaavoitettu asuinrakentamiselle. Osa peltoalueesta esitetään muutettavan puistoksi, jolloin Törnävän kartanoalueen ja Törnävän sairaala-alueen viheryhteys jatkuu ja näkymät Törnävän saareen säilyvät. Lisäksi Ruutipuiston luonnonsuojelualuetta vastaan esitetään jätettäväksi leveämpi metsäkaista, jotta puiden valaistusolosuhteiden muutos ei vahingoittaisi luonnonsuojelualan kuusikkoja.

Ruutipuiston luonnonsuojelualueelle pystytetään opastaulut. Polkuverkostoa vahvistetaan hiekka-kuorikeseoksella ja kuluneilla alueilla polku rajataan tilapäisesti matalalla aidalla.

Törnävän koulun länsipuolelle esitetään kunnostettavaksi koulupuutarha.

Törnävän kartanon puistoalue muodostaa erään kaupungin tärkeimmistä puistoista. Sen kasvillisuus on uusimisen tarpeessa. Puiston arvo puutarhataiteen historian kannalta on valtakunnallisesti merkittävä ja koko alueelle esitetään tehtäväksi entisöintisuunnitelma, jonka lähtökohtana on Knut Forsbergin puistosuunnitelma.

Joen itäpuolinen Ruutipuiston osa säilytetään metsäpuistona. Alueeseen rajoittuvalle yleiseen rakentamiseen kaavoitetulle tontille esitetään kaavamuutosta joko asuinrakentamiseen tai puistoksi.

Törnävän kulttuurihistoriallinen aluekokonaisuus päättyy Björkenheimin siltaan. Voimassa oleva asemakaava mahdollistaa uuden sillan rakentamisen. Maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokas siltaympäristö tulisi säilyttää. Jokiprojekti esittää, että tutkittaisiin ja kokeiltaisiin vaihtoehto, jossa ajoneuvoliikenne suljetaan tai sallitaan vain hälytysajoneuvoille, takseille ja linja-autoille.

3.5 Björkenheimintie – Koskenalantie

Kartta 4

Nykytilanne

Hallilan kosken jälkeen joki muodostaa laajan suvantoalueen Sahanlammen padolle saakka. Joessa sijaitsee kaksi pientä saarta. Maaperä muuttuu hienojakoiseksi, jonka seurauksena joki virtaa syvemmillä, ja erityisesti joen länsiranta on paikoin hyvinkin jyrkkä. Kasvillisuus on rehevää ja lehtomaista. Osaa Lahnalammenpuistosta viljellään edelleen peltona. Puisto rajautuu omakotiasutukseen. Koskenalantien varrella sijaitsee Aapraiminmäen kivikautinen muinaisjäännösalue sekä metsittyvää peltoa.

Itärannalla Joenpuisto jatkuu melko kapeana ja rajautuu omakotiasutukseen. Sahanlammen uimarannan eteläpuoliset pellot ovat osittain edelleen viljelyksessä ja niiden yli avautuu vesinäköy Vapaudentielle. Osa puistoksi kaavoitetusta ranta-alueesta Tiiliruukinpuistossa ja Joenpuistossa on yksityisomistuksessa.

Suunnitelma

Hallilankosken vesiuoman kasvillisuus poistetaan. Jokisaaria hoidetaan niittysaarina, joissa kasvaa yksittäisiä puita. Saareen johdetaan silta.

Joen länsirannalla Lahnalammenpuiston rantaraitin ympäristöä hoidetaan lehtipuuvaltaisena puistometsänä. Puistoon kunnostetaan leikkipaikka ja avoimia niittyjä pelejä, leikkejä ja oleskelua varten. Ruuhirinteeltä Joenpuistoon esitetään rakennettavaksi asemakaavan mukaisesti kevyen liikenteen silta.

Vehkalahden puistoon kunnostetaan pallokenttä ja rantaan veneranta. Muinaisjäännösalue merkitään opastaululla.

Joenpuiston rantaraittien ympäristöä hoidetaan lehtipuuvaltaisena niityrantana ja metsäsaarekkeeseen sijoitetaan grillipaikka. Peltoalueita hoidetaan maisemapeltoina. Sahanlammen uimarannan eteläosaan rakennetaan ympärivuotiseen käyttöön soveltuva rantasauna.

3.6 Koskenalantie – Kirkkokatu

Kartta 5

Nykytilanne

Sahanlammen padon pohjoispuolella joki virtaa syvässä rotkossa Mallaskoskelle asti. Jokiuomaa reunustaa tiheä lehtipuusto. Myllysaaren pohjoispuolella sijaitsee Kyrkösjärven voimalan purkutunnelin suuaukko, jonka jälkeen joen luonne muuttuu vähävetisestä kivikkoisesta uomasta vuolaaksi virraksi aina Seinäjoen oikaisu-uoman suuosaan asti. Ranta-alueelle ominaisia ovat useat lehtomaiset oja- ja puropainanteet.

Länsirannalla sijaitsee Myllysaarenpuiston puulajipuisto. Myllysaaren ja Kirkkokadun välinen kaavoitettu rantapuisto on suurelta osin viljeltyä peltoa ja yksityisomistuksessa. Myllysaaren ympäristöön on aiemmin laadittu luontoselvitys, jonka mukaan arvokkaimpia kohteita ovat jokirantojen tiheet pensaikot, erityisesti sähköaseman alapuolinen rinne.

Jokijakson itärannalla, entistä sahan aluetta on täytetty ja sinne on kunnostettu pallokenttä. Kentän pohjoispuolella sijaitsee asutusta. Mallaskosken vanhasta panimorakennuksesta on jäljellä rannasta nouseva korkea betonimuuri. Alueen täytöstä johtuen rinteet ovat erittäin jyrkkiä. Uusi Mallaskosken panimo sijaitsee vanhan vesitornin juurella ja ravintolan ulkoterassit jokitörmällä. Vanha vesitorni ja vesisäiliö ovat kunnostuksen tarpeessa. Vesitornin pohjoispuolella sijaitsee kaukolämpökeskus, maanpäällisiä öljysäiliöitä sekä sähköasema. Sähköaseman pihaa on laajennettu täyttämällä jokirantaa ja rantaluiska on jyrkkä. Rantapuistoalue sähköaseman jälkeen on alkuosaltaan metsittyvää peltoa ja loppuosalta niittyä aina Liikennepuistoon asti.

Suunnitelma

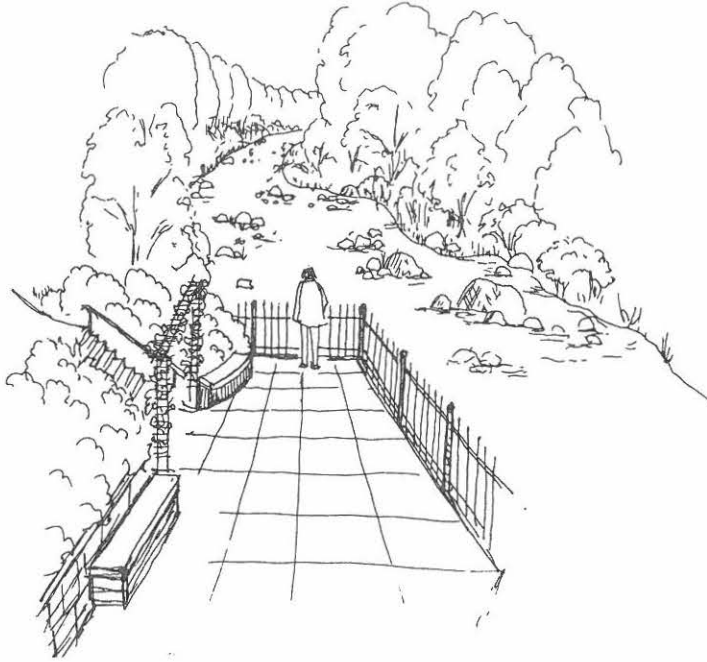
Jokiuoman saaria hoidetaan niittysaarina ja jokiuoma pidetään avoimena pensaista. Mallaskosken vanha myllyuoma avataan ja kunnostetaan veden vaihtumisen parantamiseksi.

Myllysaarenpuiston jyrkän rannan tiheä haapa- ja tuomivaltainen puusto säilytetään. Puulajipuistoa esitetään laajennettavaksi länteen, ja sen yhteyteen rakennettavaksi vihertietokeskus, joka samalla toimisi puistotoimen tukikohtana aiemmin laaditun rakennusselvityksen mukaan. Vihertietokeskuksen yhteyteen on esitetty hedelmäpuu- ja kukkatarhaa, jossa voisi sijaita sekä yksityisesti hoidettuja viljelypalstoja että yhteispalstoja, jossa voisi olla ohjattua toimintaa lapsille ja vanhuksille, jotka eivät itse jaksa hoitaa omaa palstaansa mutta haluaisivat kuitenkin askarrella puutarhassa.

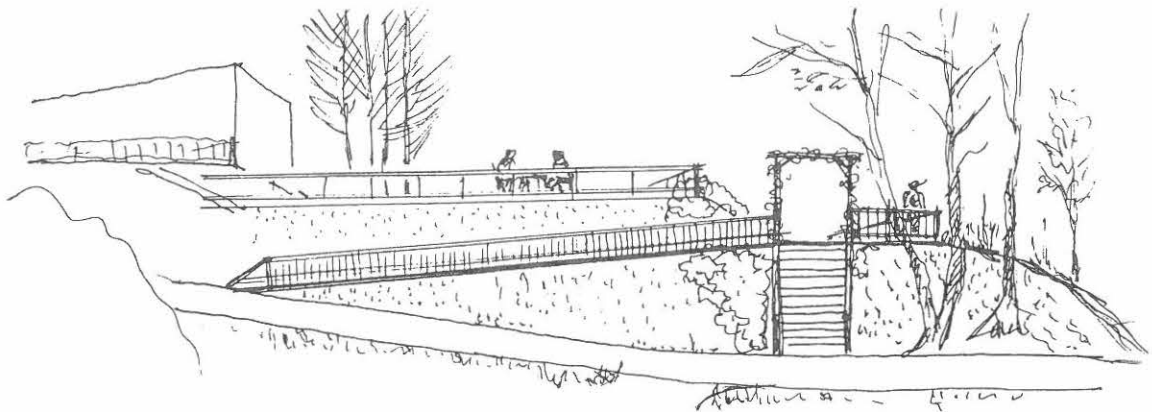
Länsirannan jyrkillä osuuksilla rantapuusto saa kehittyä luontaisesti tiheäksi rantametsäksi, jonka kautta ei osoiteta kulkuyhteyksiä. Loiville rannoille kunnostetaan rantapolkuja tai -teitä. Rantaraitti ohjataan rantatörmälle ja puistoalueita hoidetaan laajoina avoimina nurmikoina ja niittyinä.

Joen itärannan kasvillisuus säilytetään ja puistoraitti ohjataan rantatörmän ylälaitaa pitkin Mallaskoskelle. Vanhalle panimorakenteelle kunnostetaan katseluterassi, ja kulkuyhteys rantaa pitkin Myllysaarentielle.

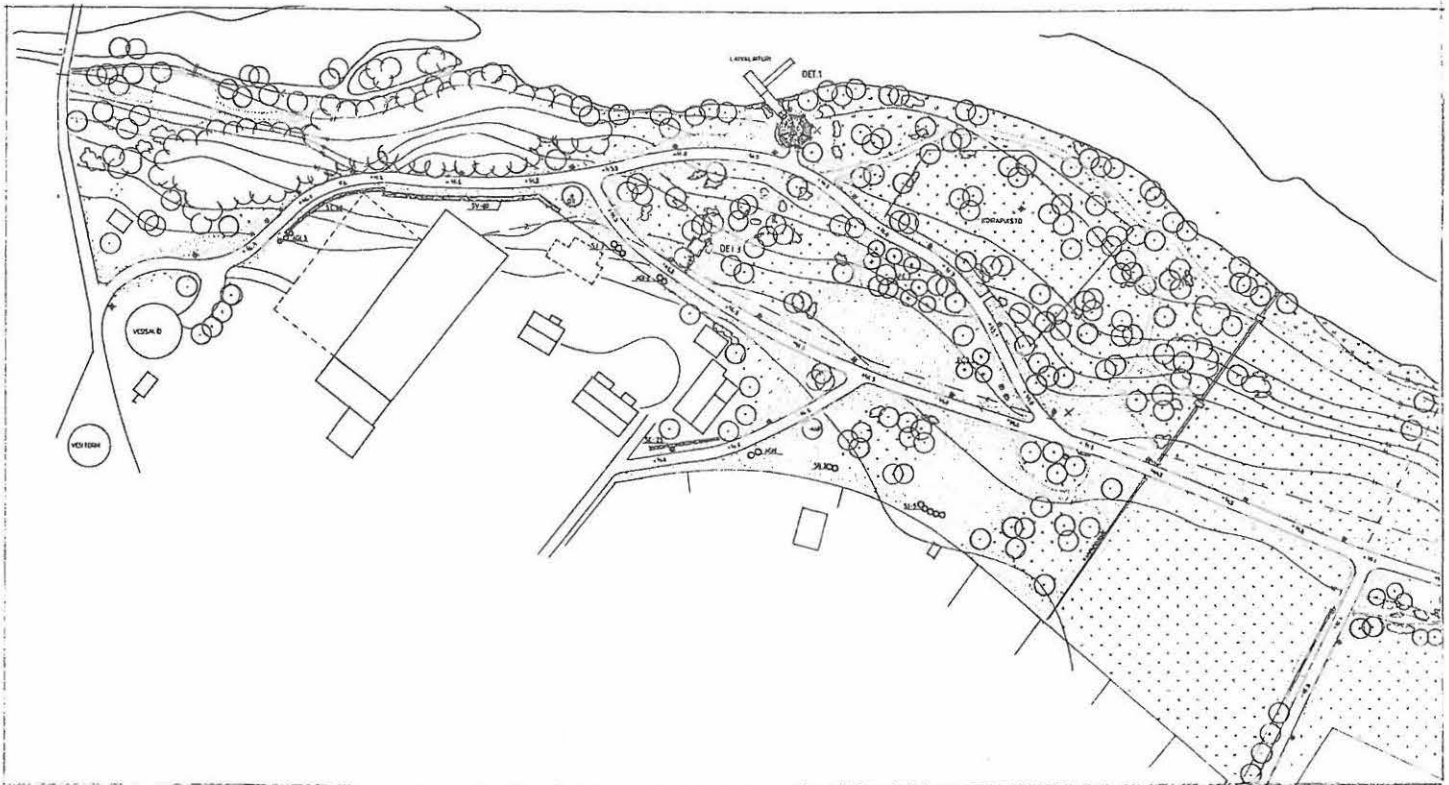
Terassi, näkymä Mallaskoskelta etelään

Myllysaarentieltä Mallaskosken kävelytieterassille

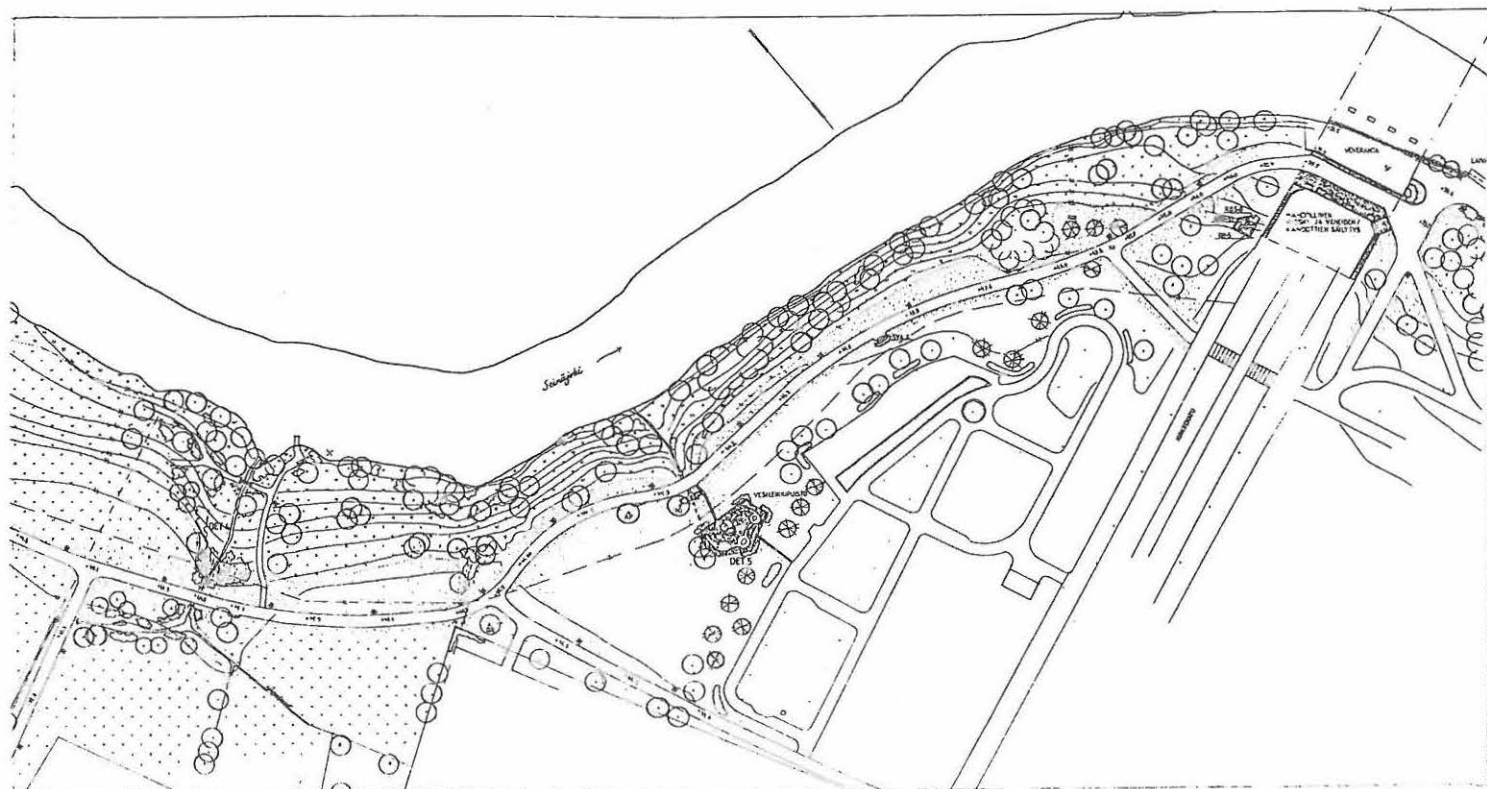
Vesitornin kunnostaminen välittömästi on välttämätöntä tornin yläosan tiilien rapautumisen pysäyttämiseksi. Rahoitusta hankkeelle hakemuksesta huolimatta ei ole saatu. Vesitorniin esitetään näkötorniksi ja alaosa info- ja näyttelytilaksi. Vesisäiliön maavallia madalletaan ja säiliö ilmastoidaan ja sinne kunnostetaan näyttely- myynti tai toimintatiloja. Lämpökeskus esitetään siirrettäväksi pois kaupungin keskeiseltä alueelta.

Mallaskoskelta Upansillalle on laadittu puistosuunnitelma. Puistoraitti kiertää sähköaseman takaa rantapuistoon ja edelleen puiston halki Liikennepuistoon. Sähköaseman alapuolinen rinne säilytetään luonnontilaisena linnuston, erityisesti satakielen suoja-alueena. Sähköasemaa ja asutusta vastaan istutetaan pensaita. Mallaskosken alapuolelle tehdään laivalaituri ja sen yhteyteen oleskelu-alue, osittain katettu pergola. Rantakoivikkoon aidataan koirapuisto. Puistoaluetta hoidetaan osittain puistometsänä osittain niittynä, jolla on mahdollisuus järjestää erilaisia puistotapahtumia.

Puistoraitti Vesitornilta Talankujalle

Puistoraitti Talankujalta Kirkkokadulle kulkee liikennepuiston länsipuolelta jokitörmää pitkin Kirkkokadulle ja Upan sillan alitse urheilupuistoon. Leikkipuiston viereen rakennetaan vesileikkipaikka.

Puistoraitti Talankujalta Kirkkokadulle

3.7 Kirkkokatu – Suupohjantie

Kartta 6

Nykytilanne

Joki kaartaa Upan sillan läheisyydessä voimakkaasti, jonka vuoksi vesi kuluttaa länsirantaa, ja siitä on muodostunut aikojen kuluessa hyvin jyrkkä. Matinkujan sillan eteläpuolella on loivempaa rantatasannetta mutta pohjoispuolella ranta muuttuu edelleen jyrkkäreunaiseksi.

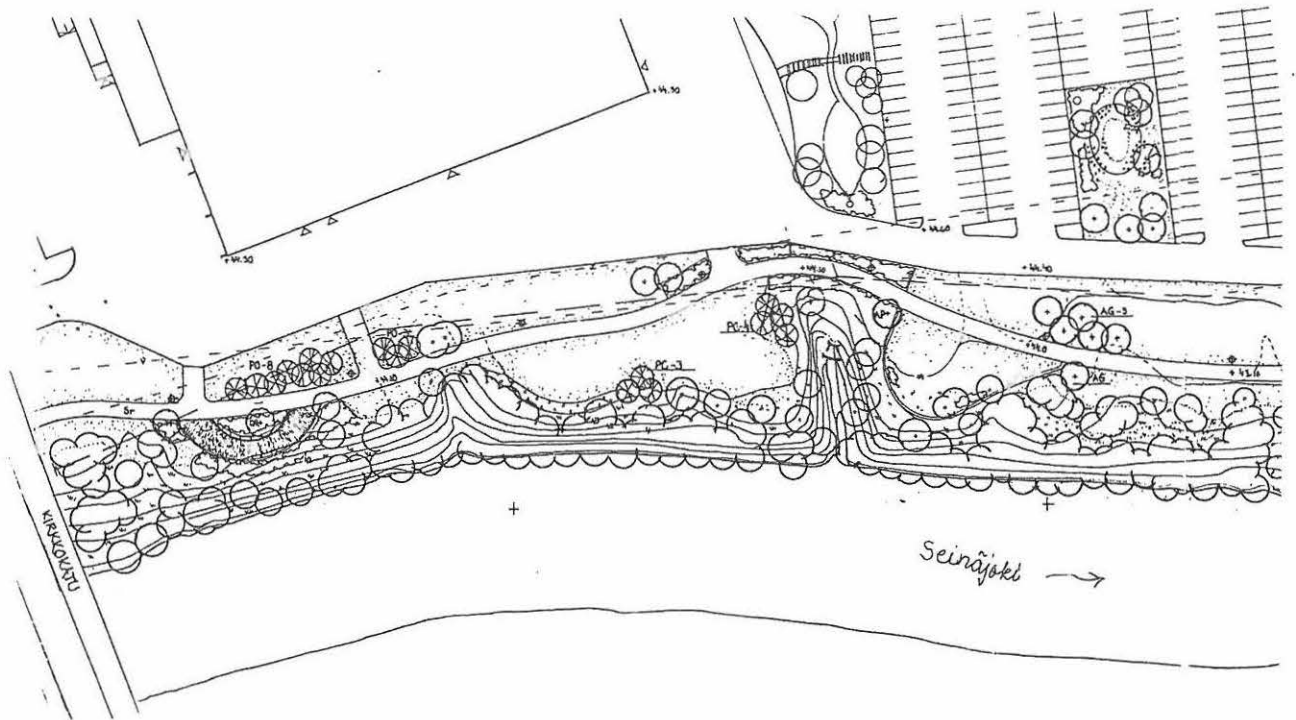
Jouppilanpuisto on kapea raittipuisto. Matinkujan pohjoispuoli on tulevaa kaavataarkistusaluetta ja nykyisin viljeltyä peltoa. Alueen kautta virtaa useita laskuojia muodostaen syviä painanteita jokirantaan.

Joen itäpuolella Upan sillan pielessä sijaitsee laivalaituri, josta jokilaiva liikennöi kesäisin oikaisu-uomaa pitkin Heikkilään. Rantaraitti Kirkkokadulta Suupohjantielle on valmis, ja Urheilupuisto, Alasenpuisto, Kampusranta ja Rakuunapuisto muodostavat yhtenäisen hoidetun rantapuiston. Alasenpuistossa sijaitsee kaupungin matonpesupaikka. Kampusranta on viimeistely edustuspuisto, jossa on kukkaistutuksia, vesiaiheita, esiintymisaukio ja rinnekatsomo.

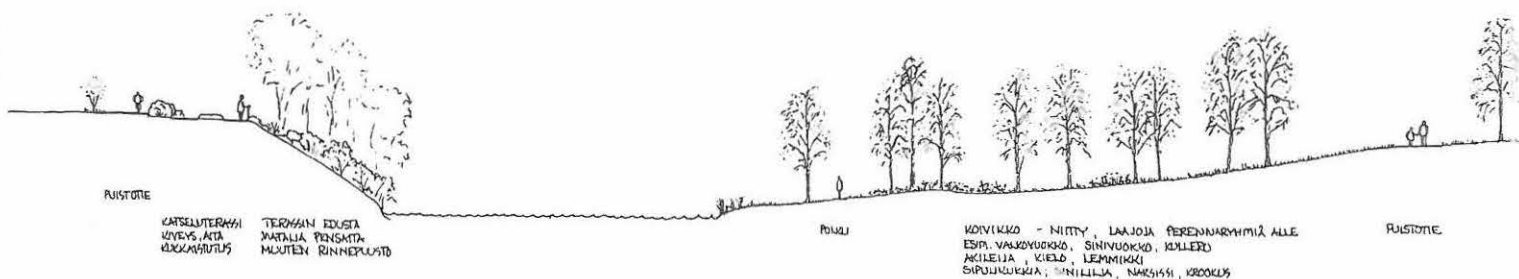

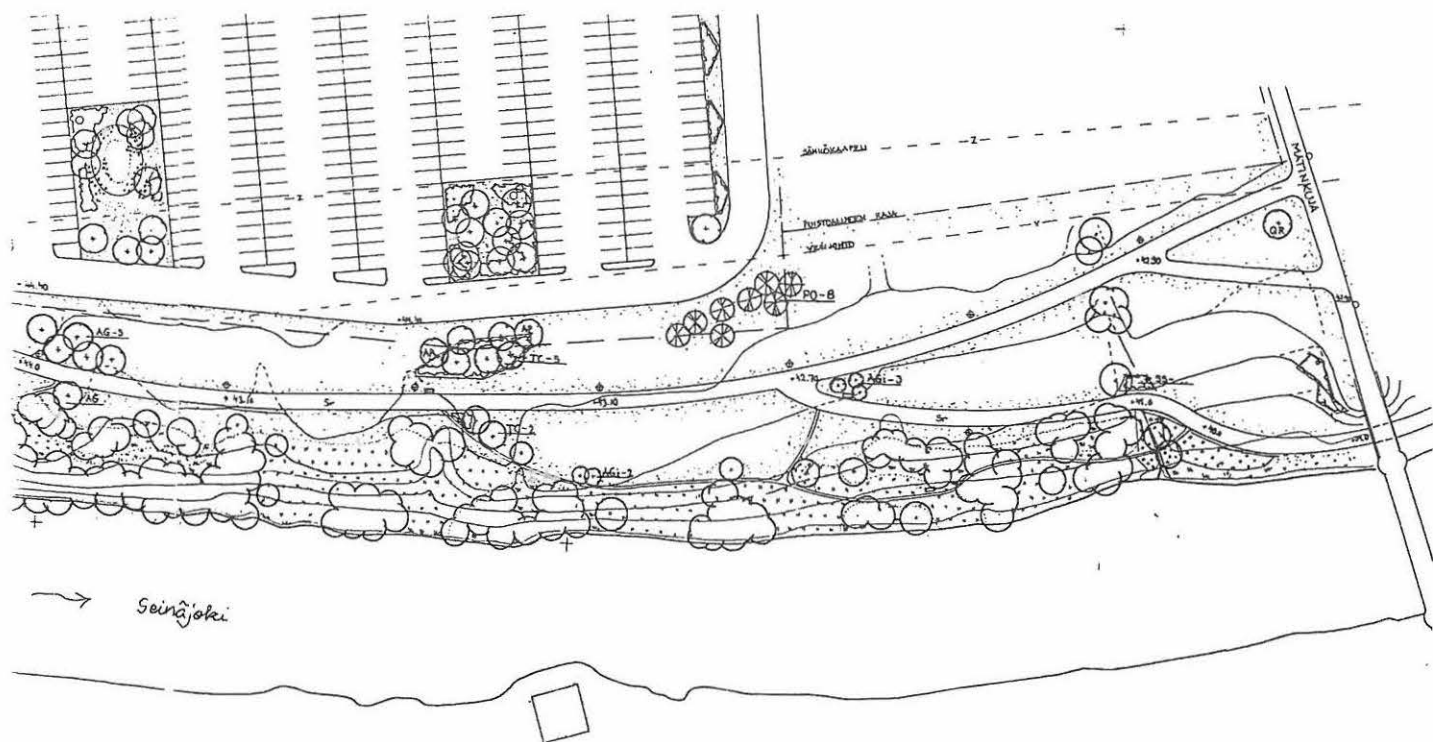
Kartta 6
 Kirkkokatu – Suupohjantie

Suunnitelma

Länsipuolen tiheä rantakasvillisuus säilytetään sitomaan eroosioherkkää ranta-pengertä. Loivemmilla osuuksilla rantapuustoa harvennetaan ja avataan näkymiä vesimaisemaan. Raitin yhteyteen rantatörmälle rakennetaan katseluterassi. Raitin varrelle istutetaan perennaryhmiä. Puisto rajautuu Areenan pihaan ja pysäköintialueeseen. Pysäköintialueen istutukset muodostavat pieniä kasvillisuussarekkeita, joista kaksi on muotoiltu alueen sadevesiä kerääviksi painanteiksi.

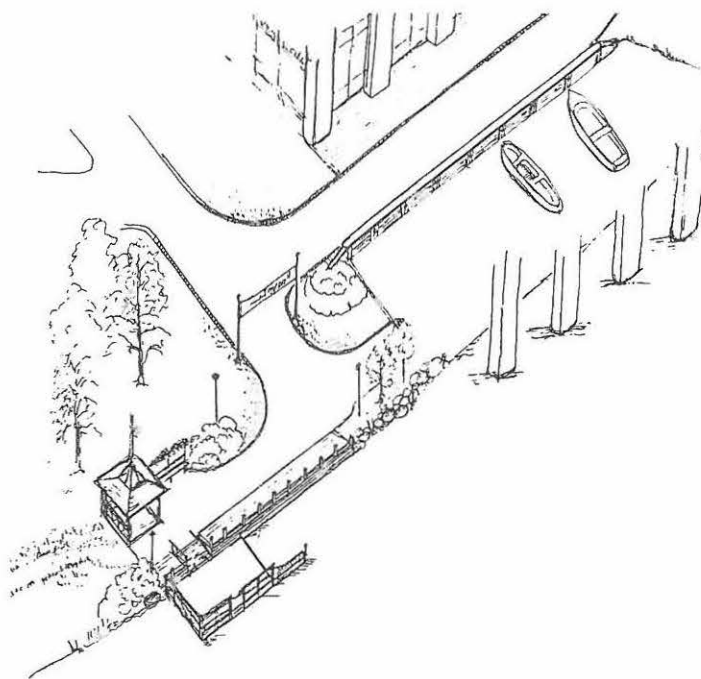

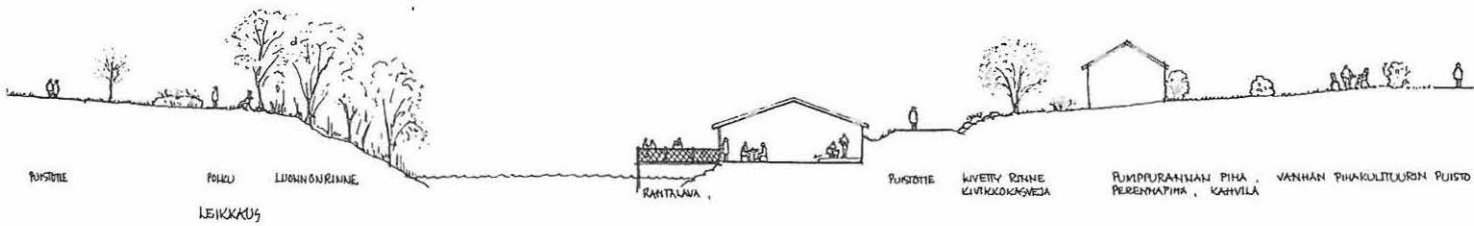
Puistoraitti välillä Kirkkokatu - Matinkuja

Matinkujan ja Suupohjantien väliset puistoalueet säilytetään avoimina nurmikoina ja niittyinä vastapainona Kampusalueen rakennetulle ympäristölle. Näkymä Kampusrantaan säilytetään avoimena. Nurmi-alueita voidaan käyttää esim. näyttely-alueina Areenan tapahtumien yhteydessä. Puistoraitti kulkee rantatörmällä. Puro-painanteet säilytetään ja niihin kehitetään vesiaiheita.

Joen itäpuolella puistoraitti alittaa Upan sillan, jonka alle kunnostetaan kanoottien ja veneiden säilytystila. Lisäksi sinne on mahdollista rakentaa toimitilat esim. kioskille, polkupyörien, veneiden ja kanoottien vuokraukseen, sekä veneranta. Laivalaituri uusitaan, ja sen viereen rakennetaan rantapaviljonki. Urheilupuiston koivikkopuistoa hoidetaan niittynä jolla kulku ohjataan nurmikäytävää pitkin.

Pumppurantaan esitetään kahvilaa ja piha-alueesta kehitetään vanhaa pihakulttuuria, kesäkukkia ja perennoja esittelevä kohde. Alasenuistoon on ehdotettu perustettavaksi Seinäjoen ystävyyskaupunkien puisto, jonne kullakin kaupungilla olisi mahdollisuus suunnitella ja rakentaa oma puistonurkkaus.

3.8 Suupohjantie - Vaasantie

Kartta 7

Nykytilanne

Seinäjoen vanha uoma kääntyy Vaasantien sillan läheisyydessä länteen ja sen vedenpintaa säännöstellään Puhdistamontien padolla. Oikaisu-uoma jatkuu suoraviivaisesti 10 m leveänä kanavamaisena jokena pohjoiseen. Uomaa reunustavat korkeat tulvavallit. Uomaan yhtyy rautatiesillan pohjoispuolella Pajuluoman oikaisu-uoma.

Suunnitelma

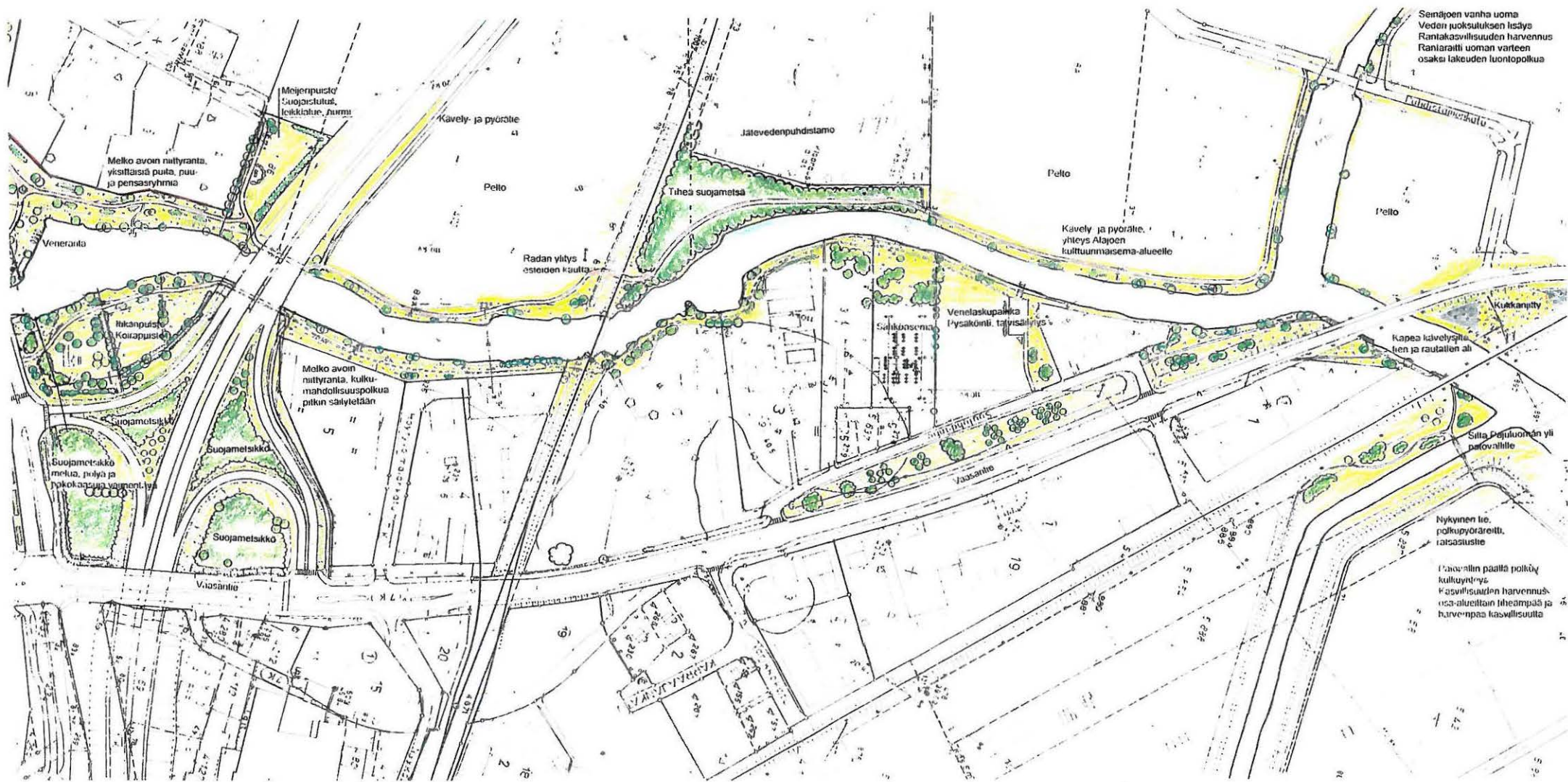
Joen länsipuolella Meijeripuiston pohjoisosaan kunnostetaan leikkialue. Ranta-alueita hoidetaan niittymäisesti. Nykyiset vanhat hopeapajut ja yksittäiset koristepensaat säilytetään. Eteläosaan sijoitetaan veneranta ja laituri. Kantatien alitse pohjoiseen rakennetaan kävely- ja pyörätieyhteys Alajoen valtakunnallisesti merkittävälle kulttuurimaisema-alueelle.

Joen itäpuolella Itäpuistoon rakennetaan koirapuisto. Kulkumahdollisuus rantaa pitkin säilytetään. Sähköaseman pohjoispuolelle kunnostetaan veneiden talvisäilytysalue ja pysäköintialue sekä veneiden vesillelaskupaikka. Vaasantien ja rautatien alitse joen rantaan rakennetaan polku, josta pääsee edelleen Pajuluoman varteen ja siltaa pitkin oikaisu-uoman varrelle. Vaasantien ja rautatien välinen alue kunnostetaan niityksi.

3.9 Seinäjoen vanha uoma, oikaisu-uoma ja Pajuluoma

Nykytilanne

Kyrönjoen vesistöjärjestelyihin liittyen Seinäjoesta on rakennettu oikaisu-uoma Seinäjoen mutkasta peltojen poikki suoraan pohjoiseen Heikkilän kylän itäpuolelle ja edelleen Kiikun padolle, josta vesi laskee Kyrönjokeen. Uoman varrelle on peltojaksolla rakennettu tulvavallit. Vallit ovat paikoin kasvamassa umpeen. Uoman

Kartta 7
Suupohjantie – Vaasantie

ympäristö on viljeltyä peltoa. Heikkilässä uoman itäpuolella sijaitsee Paukanevan Natura-alue.

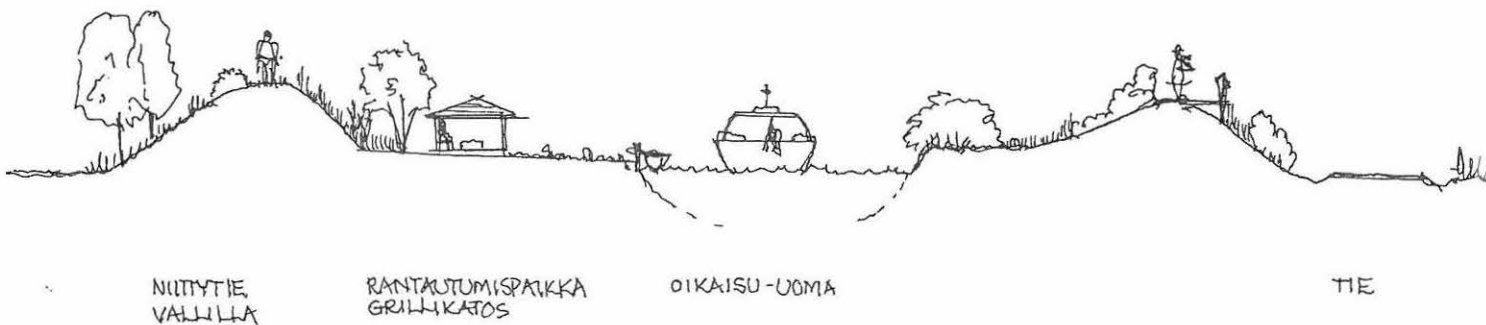
Pajuluoman oikaisu-uoma yhtyy Seinäjokeen rautatiesillan pohjoispuolella. Pajuluoman vanha uoma toimii peltojen laskuojana, josta vesi pumpataan Seinäjokeen. Pajuluoman reuna-alueet ovat tiheään kasvillisuuden peitossa.

Seinäjoen vanhan uoman kautta johdetun veden virtaamaa säännöstellään Puhdistamonkadun padolla, ja vesi pumpataan Seinänsuun pumppaamon kautta Kyrönjokeen. Vesimäärä on melko vähäinen ja virtaama heikko, jonka vuoksi jokiuoman vesikasvillisuus on lisääntynyt ja rannat pusikoituneet. Vanhan uoman ympäristö on viljeltyä peltoa. Pohjoisrannalla kulkee osittain peltotie Puhdistamontien ja Katilantien välillä.

Kyrönjoki rajoittuu Seinäjoen kaupunkiin luoteessa Hautalan ja Auneksen kylien alueella.

Suunnitelma

Jokia ja niiden ympäristöä kehitetään virkistysalueena. Oikaisu-uoman valleille kunnostetaan n 1,5 m levyinen niittytie, jolla on vapaa kulkumahdollisuus ja joka pidetään kasvillisuudesta vapaana niittämällä 1-2 kertaa kesässä. Lisäksi olisi suositeltavaa, että paikoitellen johdettaisiin niittypolku rantaan tai vallin ulkopuoliseen tielle. Tarvittaessa rinteeseen voidaan rakentaa tukiporaat kulutuksen vähentämiseksi.

Koska alue on suurelta osin yksityisomistuksessa toteuttaminen on vapaaehtoista ja uoman kasvillisuuden hoito ja luonne on kunkin maanomistajan valittavissa. Suositeltavaa olisi kasvillisuuden vaihtelevuus vesirannassa. Välillä tiheää pensaikkoa, joka samalla on pensaslintujen suoja- ja pesimäaluetta muuttuen välillä harvahkoksi pensaistoksi tai harvapuustoiseksi laidunmaisemaksi tai avoimeksi rantaniityksi tai pelloksi. Puiden kasvattamista vallin laella tulisi välttää, koska puusto edelleen korostaa vallin korkeutta ja katkaisee Alajoen kulttuurimaisemaa entistä tehokkaammin. Vaihteleva kasvillisuus on mielenkiintoinen sekä jokimatkajalle että vallilla kulkijalle. Samalla se edistää luonnon monimuotoisuutta. Oikaisu-uoman länsirannalle rakennetaan rantautumispaikka veneille ja kanooteille sekä grillikatos sekä kulkuyhteys läntiselle peltotielle. Pajuluoman vanhan uoman varrelle sekä sen läheisyyteen on kehittynyt tiheä pensasryteikkö, joka säilytetään. Itäpuolisen vallin päälle ehdotetaan rakennettavaksi pieni lintujen tarkkailulava. Valli toimii hyvänä katsomona esim. soutuapahtumille.

Pajuluoman oikaisu-uoman rantakasvillisuus harvennetaan koivikoksi siten että kulkuyhteys uoman etelänpuoleisella vallilla säilyy ja kanavaa reunustaa valoisa koivikko. Pellon puoleisella vallilla kasvillisuus voi olla monimuotoisempaa, pensaita, puita ja niittyä.

Seinäjoen vanhan uoman vesimäärää on esitetty lisättäväksi, mutta pumppaamokustannuksista johtuen sen toteuttamiseen ei ole halukkuutta. Pohjoisrannan peltotie ehdotetaan kunnostettavaksi siten, että kulkuyhteys jokivartta pitkin Puhdistamontieltä Katilantielle on mahdollista. Samalla se liittyy osaksi Lakeudeen luontopolkua.

4. Suunnitelmien toteutus

Suunnitelmien toteutuksesta ja rakentamisesta vastaa Seinäjoen kaupungin puistotoimi. Hankkeen aikana on rakennettu lisää puistoraitteja Brykarinpuistoon, Jouppilanrantaan ja Rakuunapuistoon. Kasvillisuutta on harvennettu ja poistettu jokiuomasta ja rannoilta Törnävän ja Myllysaaren ympäristössä. Joenpuistoa on harvennettu ja vesinäköymää parannettu Vapaudentielle. Upan sillan laivalaituri on uusittu ja vuoden 2000 aikana tullaan toteuttamaan puistoraitti Upan sillalta vanhalle vesitornille sekä Mallaskosken laivalaituri.

5. Tavoitteiden toteutuminen ja jatkotoimenpiteet

Hankkeelle asetetuista tavoitteista raittien suunnitelmien laatiminen ja toteutuminen on päässyt alkuun ja parantanut jokivarren saavutettavuutta ja lisännyt virkistyskäyttömahdollisuuksia. Vesi- ja ranta-alueiden harvennus on tuonut joen paremmin esille kaupunkikuvassa. Leirintäalueen kunnostussuunnitelma ja laivaliikenteen edellytysten parantaminen tukee matkailua. Jokivarren laajojen puistoalueiden säilyttäminen mahdollistaa erilaisten tapahtumien järjestämistä ja tarjoaa vaihtoehtoisia paikkoja erityyppisille tilaisuuksille.

Suunnittelu ja toteutus jatkuu edelleen. Kaupungin maanhankinta tukee puistoalueiden tulevaa rakentamista. Maanomistusolosuhteiden selkiinnyttyä raittien rakentamista jatketaan ranta-alueilla. Osahankkeita, joille toistaiseksi ole löytynyt ratkaisua tai maaomistusolosuhteet tai maankäyttöratkaisut ovat kesken yleissuunnitelmassa on esitetty tulevan alueen luonne tai toimenpide-ehdotukset. Jatkotoimenpiteitä vaativia kohteita ovat mm.

Vesitorni, jonka kunnostus pikaisesti on välttämätöntä.

Lämpökeskuksen siirtäminen.

Seinäjoen patojen ja pohjapatojen kunnostus, jonka yhteydessä voidaan kohentaa vesimaisemaa ja samalla parantaa kalojen elinolosuhteita ja nousumahdollisuutta ylävirralle.

Törnävän kartanon puiston ja vesiuomien kunnostus.

Joen arvo Seinäjoella on vähitellen tunnustettu. Jokiprojektin edetessä Törnävän kartanoalueen arvo valtakunnallisesti merkittävänä kulttuurihistoriallisena kohteena on korostunut. Myös ajatus kansallisesta kaupunkipuistosta on ollut esillä.

Joki ja sen ranta-alueet kaupungin keskeisenä ja yhtenäisesti jatkuvana monimuotoisena viheraluekokonaisuutena voisivat tulevaisuudessa muodostaa perustan kansalliselle kaupunkipuistolle. Alue toimisi yhdistävänä osana yläjuoksun ja Kyrkösjärven luonnonalueiden sekä Alajoen kulttuurimaiseman välillä. Kansallinen kaupunkipuisto loisi myös mielikuvaa ympäristöään arvostavasta kaupungista ja toisi positiivista julkisuutta Seinäjoelle.

Valokuvat: Hannu Ojanen

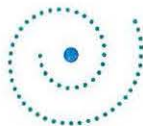

SEINÄJOKI JOKIPROJEKTI

Kehittämishankkeen yhteistyötahot:

EUROOPAN YHTEISÖ
Euroopan aluekehitysrahasto

LÄNSI-SUOMEN
YMPÄRISTÖKESKUS
VÄSTRA FINLANDS
MILJÖCENTRAL

Etelä-Pohjanmaan liitto